

EL COL·LECCIONISME DE TEMÀTICA TERRASSENCA (125) TÈXTEL (42) PALET I BARBA (1)

Avui que reprenem la història de les evolucions de les nissagues industrials terrassenques, començarem per Domènec Palet i Barba (1872-1953), un personatge molt conegut per múltiples facetes: la política, les ciències naturals, l'excursionisme, l'advocacia, etc, però molt desconegut com a fabricant de gènere de punt, tant és així que els mots de *fabricant* o *industrial* no figuren en biografies seves (vegeu *Terrassa S. XX*, pag. 112, o la història de Mútua de Terrassa de Torrella Niubó (pàg. 33). Ens centrarem en aquesta darrera faceta.

Detallar les activitats de Palet i Barba ens ocuparia massa espai. En farem només un petit resum d'algunes. Trobareu una biografia més extensa en el núm. 91/92 de l'arxiu del Centre Excursionista de Terrassa, escrita per Francesc Palet i Setó.

D. Palet y Barba

Fábrica de Géneros de Punto
en calcetines y medias
de clases superiores

Teléfono 1948
Despacho : San Pedro, 45 - TARRASA

Fabrique de jersey,
chaussettes et
bas de qualité
supérieure.

Hosiery manufac-
ture; socks and
stockings of su-
perior quality.

Com a polític, i sempre amb militància republicana, Palet i Barba fou elegit regidor de Terrassa el 1899 i el 1903, i exercí d'alcalde accidental el 1903. Fou elegit diputat provincial el 1921 i diputat a Corts el 1923 i el 1931, 1933 i 1936. Fundà i presidí la Casa del Poble. El 1892 era vicepresident de la Creu Roja de Terrassa. El 1923 presidí l'Institut Català d'Història Natural, i entre 1914 i 1921, presidí el Centre Excursionista de Terrassa. Fou secretari de la Cambra de Comerç de 1898 a 1901. Fou també l'introduïdor de la taquigrafia a Terrassa, de la qual donà gratuïtament classes a l'Escola d'Arts i Oficis entre 1907 i 1909.

Els qui encara conegueren Palet i Barba el descriuen com una persona educada i d'aspecte

venerable. Malgrat que en aquella època, *republicanisme* era sinònim d'*anticlericalisme*, Palet i Barba era molt tolerant. N'explicarem dues anècdotes: va permetre que els seus fills Miquel, Rosa i Dolors formessin part de Pomells de Joventut, el lema dels quals era *Religió i Pàtria*. I el 1925 fou el promotor, de la 1a Diada de Germanor dels Centres Excursionistes de Terrassa. Llavors es produí una polèmica entre els partidaris i els contraris a celebrar-hi missa, i Palet i Barba decidí permetre l'acte religiós.

Palet i Barba va ser el que se'n deia *un hisendat*, ja que era propietari de la finca de Can Palet de Vista Alegre, que havia heretat del seu pare, Miquel

Palet i Marcet, quan morí el 1903. Casat amb Irene Martí i Domingo, el matrimoni tingué quatre fills: la Rosa, casada amb Josep Fornells, fill del comerciant de llanes Bonaventura Fornells, de qui es diu que presumia de poder empedrar el seu carrer -Sant Leopold- amb duros posats de cantell; la Dolors, que morí als 15 anys; en Joan, psiquiatra, que actualment té 86 anys i resideix a Barcelona, casat amb Carme Pitarch i Cusidó, que duant la Guerra Civil exercí de mestra a l'escola laica que substituï les Agustines (Carrer del Pare Font) i finalment, el quart, Miquel, químic, tècnic de ca l'izard, presidí les Joventuts d'Esquerra Republicana de Catalunya i l'Associació d'Empleats i Tècnics. Elegit regidor per ERC el 1934, formà part l'octubre de 1936 del Govern d'Unitat Popular; va ser nomenat regidor 2n i encarregat de Cultura fins al juny de 1937. Enfrontat amb Samuel Morera, fou expulsat de les joventuts d'ERC, i amb Jaume Salelles i un grup d'afiliats fundaren el desembre de 1937 el Casal d'Esquerra Republicana, amb seu al local de l'Orfeó de Terrassa, al carrer Major, 50. Morí exiliat a Mèxic allunyat de la política.

Després d'aquest llarg preàmbul justificat pel personatge biografat, entrarem en la seva faceta industrial. En una data que no podem precisar del tot, però que es mou entre el 1903 i 1904, Palet i Barba forma una societat regular col·lectiva amb el seu sogre, Joan Martí i Carantela, i amb Miquel Bosch i Vilar de Sant Celoni, tècnic de gènere de punt, per fabricar articles d'aquesta classe. El gènere de punt era en aquell moment un sector encara novell i amb futur. A Terrassa podien comptar-se quasi amb els dits d'una mà les indústries que s'hi dedicaven, les més importants de les quals eren la de Pere Màrtir Armengol i Alegre i Cia. La societat, anomenada **Bosch, Martí i Palet**, instal·là la maquinària al vapor Narcís Galí, del carrer de la Rasa, més conegut per vapor de la companyia, el qual aixoplugava aleshores un bon nombre d'indústries, entre elles els fabricants de teixits de llana Cortés i Cia., Fill de Miquel Marcet, i Alavedra i Cia. El despatx es s'habilità en el pis situat sobre l'habitatge de Palet i Barba, al carrer de Sant Pere, 45.

El parc inicial de maquinària de Bosch, Martí i Palet consta de 18 telers rectilinis de 58 fontures amb 2.000 cm de longitud per fabricar mitges i mitjons de lli, cotó i seda. Aquesta maquinària s'anirà ampliant en els anys següents. Així, l'any 1925 els centímetres de longitud són ja 5.267. Abans de 1915, però, la societat s'havia traslladat a unes noves quadres de 3 m de façana al carrer de Surís, entre els carrers de Ntra. Sra. dels Àngels i Sant Gaietà, construïdes per Miquel Gabriel i Carreres sota la direcció de l'arquitecte Antoni Pascual. El 14 d'agost de 1914 mor Joan Martí i Carantela, sogre i soci de Palet i Barba. La seva baixa a la societat l'ocuparà el fill del traspassat, Joan Martí i Massagué, germanastre de la muller de Palet i Barba. El proper canvi social es produirà el gener de 1917, quan Miquel Bosch plega de la societat per establir-se tot sol pel seu compte. Els altres dos socis continuen l'empresa amb una nova societat, **Martí i Palet**, amb un capital social de 3.000 ptes., 1.500 per a cadascun d'ells.

(Continuarà)